

Tid Tisdagen den 27 augusti 2013 kl 17.00- 17.15
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Tisdagen den 3 september 2013

Madeleine Sjöstedt

Jakop Dalunde

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Madeleine Sjöstedt (FP) ordförande
Jakop Dalunde (MP) vice ordförande

Peter Jönsson (M)
Anna Cederschiöld (M)
Sonny Österman (M)
Mikael Eskman (M)
Olof Hermansson Wallentin (FP)
Bengt Sandberg (S)
Sonja Pagrotsky (S)
Ewa Larsson (MP)
Sebastian Wiklund (V)

Tjänstgörande ersättare:

Petter Krönmark (M) för Elisabeth Svensson (C)

Ersättare:

Johan Möller (M)
Tom Hedrup (M)
Katja Hessle (M)
Dani Amso (M)
Karin Callerud Blomstrand (M)
André Nilsson (FP) § 11-13
Martin Engman (S)
Emilia Bjuggren (S)
Daniel Almgren (MP)
Torkel Tigerschiöld (MP)
Maria Öhman (V)

Tjänstemän

Förvaltningschefen Juan Copovi-Mena, Anna Wahlström, Carina Jonsson, Christine Oljelund, Daniel Öhman, Eva Olofsson, Jenny Rydåker, och Pontus Werlinder. Borgarrådssekreteraren Jonas Uebel och biträdande borgarrådssekreteraren Erica Närlinge. Personalföreträdaren Birgitta Andersson, Rolf Bodin och Reza Etemad närvarade §§ 1-9 samt §§ 11-13

§ 5

Förslag till färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050. Svar på remiss

Dnr 1.6-278/2013

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

- 1 Fastighetsnämnden beslutar att till kommunstyrelsens stadsmiljörotel överlämna och återropa kontorets svar på remissen ”Angående förslag till färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050”.

Handlingar i ärendet

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande från den 8 augusti 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Madeleine Sjöstedt m.fl. (FP), Peter Jönsson m.fl. (M) och vice ordföranden Jakob Dalunde m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Bengt Sandberg m.fl. (S) föreslår att fastighetsnämnden beslutar enligt följande:

I huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut

Föreslå följande förändringsförslag:

1. Att miljöförvaltningen återkommer med en reviderad färdplan som visar vad det skulle krävas för att fossilbränslena skulle kunna vara utfasade från vår stad 2030 respektive 2040
2. Att en konkret åtgärdsplan utarbetas för Stockholm, där staden med snabbhet presenterar och vidtar nödvändiga åtgärder för att göra Stockholm fossilbränslefritt
3. Att tydliga krav formuleras på åtgärder och insatser som staten/regeringen, landstinget och andra aktörer måste genomföra för att ett fossilbränslefritt Stockholm ska uppnås - så tidigt som möjligt.

Därutöver anföra:

- Stockholm ska vara världens första fossilbränslefria stad

Dagens globala utsläpp av växthusgaser är ca 50 miljarder ton per år, en ökning med över 30 procent sedan 1990. Effekterna av världens accelererande klimatutsläpp hotar att bli förödande för vår planet. Stockholm har en lång historia av framgångsrikt miljöarbete, och ska vara ledande stad i världen i att bedriva klimatarbete. Stockholm har två uppgifter i detta sammanhang. För det första att Stockholm tar sitt ansvar och vidtar åtgärder för att minska sina faktiska utsläpp. Den andra uppgiften är att som föregångsstad visa att det går att omvandla ett samhälle till fritt från fossilbränslen. Men ska Stockholm kunna spela denna roll som modellstad för hur städer världen över kan minska sina utsläpp, krävs snabba och resoluta åtgärder – och högre ambitioner än 2050.

Målambitionen som förvaltningens färdplanearbete, är i grunden för låg. Exempelvis har Köpenhamn satt målet att man ska vara världens första

koldioxidneutrala stad 2025. Andra städer, både utanför landets gränser, som innanför har höjt sina ambitioner så mycket att Stockholm riskerar att hamna efter. Riksdagen har slagit fast att Sverige som land inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. I beaktande av att Stockholm är en kommun som vare sig har jordbruksproduktion eller energitung processindustri i större omfattning, vilka är två sektorer som Naturvårdsverket pekar ut som de svåraste att få ner utsläppen från, så bör Stockholm kunna ha högre ambitioner med det samlade klimatarbetet än att också ha 2050 som slutår.

Tack vare tidigare investeringar i exempelvis utbyggt fjärrvärmenät, tunnelbane- och annan kollektivtrafikutbyggnad har Stockholm kunnat minska sina utsläpp per invånare rejält under de senaste decennierna. Stockholm har onekligen särskilda förutsättningar att bli första stad i landet och världen att fasa ut de fossila bränslena.

Oavsett till vilket år Stockholm (och Sverige) lyckas bli fossilbränslefritt, så är arbetsuppgiften monumental. Det kommer att krävas stora och långsiktiga investeringar och genomgripande insatser. Handslag och överenskommelser över blockgränserna kommer att vara nödvändiga för att få den säkerhet och förutsägbarhet som stadens (och landets) invånare och verksamheter behöver för att kunna, hinna och våga ställa om.

Fossilbränsleutfasningen sker inte genom årtals exercis - utan genom konkreta åtgärder, investeringar, aktiva politiska beslut och förutsägbarhet för medborgare och verksamheter. Under de kommande decennierna kommer det rimligen att ske många maktväxlingar som skapar osäkerhet både i stadens egen förvaltning och hos alla de privata aktörer som måste delta. Därför kommer blocköverskridande arbete att vara viktigt.

Staden måste vara beredd att hela tiden pröva, utvärdera, ompröva och ta nya tag. Som framgår av miljöförvaltningens förslag till färdplan har de flesta åtgärder möjlighet att få stark effekt också redan före 2050. Det kommer att krävas att hela staden, regionen inklusive landstinget och staten drar åt samma håll.

Förvaltningen har gjort ett bra underlag, men som samtidigt är ofullständigt. Förslaget till färdplan visar att målet är möjligt att uppnå, men att osäkerheterna är stora om hur målet faktiskt ska kunna nås.

Förvaltningen bör därför återkomma med förslag till konkreta åtgärder för hur fossilbränslefrihet ska kunna nås (också före 2050). Några exempel på vad som bör tas upp:

- **Energihushållningen**

En stor utmaning, som förvaltningen också pekar på, kommer att vara energieffektiviseringen av byggnader. Stora och långsiktigt förvaltade fastighetsbolag har möjlighet att över tid slå ut dyra investeringar som först på sikt ger rejäl avkastning tillbaka. Exempelvis har mindre bostadsrättsföreningar inte denna kraft. Funktioner och lösningar behöver tas fram för att lösa denna uppgift. Den kan i sammanhanget därmed noteras att de ideologiskt drivna utförsäljningarna av allmännyttan försvårat för Stockholms klimatomställning.

- Energiförsörjningen

Ett fossilbränslefritt Stockholm kan inte bara bli ett biobränslebaserat Stockholm. Förvaltningen har alldeles rätt i att ett biobränslebaserat Stockholm förutsätter ett väsentligt mycket mera energieffektivt Stockholm (annars kommer biobränslen inte att räcka till vilket kommer att visa sig i höga biobränslepriser).

Utförsäljningen av Stockholm Energi har varit ett mycket stort misstag. Staden bör undersöka möjligheterna att återskapa en energiverksamhet som arbetar med ett långsiktigt perspektiv och med syftet att bygga ut förnybar energiproduktion, som vind, sol och biogas - samt att hålla nere stockholmarnas energipriser – snarare än att ge största möjliga avkastning till aktieägarna. En sådan energiverksamhet kan också vara ett stort stöd i energieffektiviseringen.

- Transportsektorn

Staden bör driva på för en utbyggnad av tunnelbana och annan kollektivtrafik i regionen.

Staden behöver också särskilt driva på för att regeringen med snabbhet omsätter sitt mål om en fossiloberoende fordonsflotta år 2030 till skyndsamt och konkret politik, samt att utvecklingen när det gäller förnybara fordonsbränslen går vidare. Skattereglerna för drivmedel till fordon behöver vara långsiktiga. För närvarande är besluten om skattenedsättning ettåriga, vilket är orimligt.

Staden kan enskilt göra mycket för att stimulera framväxten av exempelvis elbilar, och ska göra detta, men den nationella nivån har ett särskilt ansvar.

Arbetet i Stockholm måste fortsätta med att säkra utrymme för bussar, nyttotrafik, fotgängare och cyklister. Staden bör utveckla en politik för att stödja alla de som inte vill äga en bil men som då och då behöver hyra eller använda en bil i en bilpool.

Uppgiften att göra Stockholm fossilbränslefritt är som tidigare nämnts närmast monumental. Flera av investeringarna som krävs har så långa ledtider att dessa, tillsammans med andra åtgärder, behöver komma igång skyndsamt. För att öka handlingskraften och få större genomslag i stadens alla förvaltningar och bolag, samt för att Stockholm stad ska bli en tydligare aktör nationellt och regionalt – behöver en ”task force” direkt under stadshusets centrala ledning inrättas.

3) Sebastian Wiklund (V) föreslår att fastighetsnämnden beslutar enligt följande:

Att förvaltningen utarbetar en reviderad version baserad på att utsläppen av klimatgaser ska upphöra senast år 2030

Att därutöver anföra följande:

För att klimateffekterna ska minimeras och världens utvecklingsländer ges möjlighet till en rättvis utveckling. en industrialiserade världens utsläpp av klimatgaser måste upphöra senast 2030. Stockholm ska gå i täten för denna utveckling. Vänsterpartiet vill att staden tar fram en strategi utifrån klimatmålet för arbetet med miljörättvisa och avsätter medel för en samordningsgrupp inom

stadsledningskontoret. (Stockholm släpper ut 3,4 ton ekvivalenter inom kommunens gränser. Vänsterpartiet vill minska detta till 2 ton på 6 år, vilket motsvarar 858 000 ton CO2e totalt.)

Kommunens arbete för att minska klimatpåverkan och anpassa staden till förändrade förhållanden måste göras samordnat inom alla stadens sektorer och gentemot stadens alla aktörer. Inom det egna ansvarsområdet utgör boende och byggande hörnstenen i arbetet. Alla nya fastigheter oavsett användningsområde ska ha ett energibehov av högst 45 kWh/m² och år samt dessutom totalt sett sträva efter passivhusstandard genom egen, lokal energiproduktion. Befintliga byggnader måste före 2030 byggas om till ett energibehov av högst 90 kWh/m² och år. Dessa ska så långt möjligt förses med egen, lokal energiproduktion.

Användningen av fossila bränslen ska fasa ut till 2030 och en egen produktion ska byggas upp bestående av alla tillgängliga, förnybara energikällor. För att ett system som inkluderar olika former av energiproduktion ska kunna optimeras måste stadens energiproduktion återföras i egen regi. En långsiktig plan för fjärrvärmesystemets anpassning till lokal energiproduktion måste skapas. Den lokala produktionen av energi genom geoenergi kombinerad med förnybar elektricitet och solceller eller solvärme ska utvecklas på samhällsägda fastigheter. Privata fastighetsägare ska ges incitament till att själva utveckla egen produktion. Alla fastigheter ska ha möjlighet till nettoavräkning gentemot distributörer av värme och el. Enskilda fastigheters produktionsöverskott måste kunna säljas till det gemensamma nätet. En särskild grupp inom staden måste leda och samordna energianvändningen och en fond ska inrättas för att stimulera forskning och utveckling av klimatsmarta energilösningar.

Beslutsgång

Ordföranden Madeleine Sjöstedt (FP) ställer de framlagda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Madeleine Sjöstedt m.fl. (FP), Peter Jönsson m.fl. (M) och vice ordföranden Jakop Dalunde m.fl. (MP).

Reservation

Bengt Sandberg m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Sebastian Wiklund (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Jakop Dalunde m.fl. (MP) enligt följande:

Vi är i huvudsak mycket positiva till att en färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 nu tagits fram och att Stockholm med detta åter har tagit ett kliv framåt i klimatarbetet.

Men även om riktningen är i stort sett rätt så är takten för långsam. Miljöpartiet har länge drivit målet att Stockholm ska vara fossilbränslefritt år 2030. Efter åtta år av alliansstyre i Stockholm tycks målet vara längre bort än så, men färdplanen visar ändå att många föreslagna åtgärder skulle kunna tidigareläggas och att vi därmed kan närma oss årtalet för en fossilbränslefri stad. En mer detaljerad och skärpt tidsplan behövs för att öka och hålla takten.

Det som oroar mest är att den hittills förda allianspolitiken inte hittills alls verkar redo att ta de radikala beslut som kommer att behövas för att uppnå målet om en

fossilbränslefri stad. Planen ger på vissa punkter snarare ett kvitto på hittills sex förlorade år med det borgerliga styrets otillräckliga klimatpolitik. Ett exempel är att åtgärder för ökad samlastning nu beräknas beslutas först någon gång under nästa mandatperiod. Färdplanen visar tydligt att vi måste intensifiera arbetet nu.

Radikala beslut måste fattas, hållbara infrastruktursatsningar måste påbörjas, ekonomiska styrmedel måste införas och ekonomiska medel måste tillföras. Investeringar med långsiktiga följder som leder i fel riktning måste stoppas. Vi noterar att Stockholms färdplan på trafikområdet inte tillämpar den fyrstegsprincip som föreslås bli bindande nationellt: det första steget, att vid samhällsplaneringen prioritera ett mer transportsnålt samhälle, saknas. Tvärtom är man fortfarande inställd på att bygga en ny motorväg, Förbifarten, genom regionen. Det byggs fortfarande även för glest i vissa områden och så vidare.

Klimatomställningen kan inte vänta. Dessutom måste ett flertal beslut fattas på nivåer som Stockholm inte har egen rådighet över vilket gör att samarbeten och samtal måste påbörjas snarast och starka krav på andra parter måste ställas från kommunen.

Vi tycker därför att det är viktigt att lägga in uppföljningar som bör avrapporteras till kommunfullmäktige med täta intervall. Vi anser att fyra år är allt för långa tidsintervall. Vi föreslår här att tidsplanen för olika åtgärder skärps och att man varje år stämmer av om tidsplanen hålls och vad som måste revideras i de fall där vi släpar efter med införda åtgärder. Avstämningen kan lämpligen knytas till avrapportering av Stockholms åtgärdsprogram för klimat och energi och Stockholms miljöprogram, men den måste ske mer frekvent än vart fjärde år. Ingen politiker ska kunna sitta en hel mandatperiod för att sedan förvånas över att punkter i åtgärdsprogrammet släpar efter. Många punkter i tidsplanen handlar om att "verka för" olika åtgärder, men det är viktigt att man även gör en plan för vad målet är för åtgärderna, dvs hur mycket t.ex. cykel- eller spårtrafiken ska ha ökat vid vissa tidpunkter. Det är också av vikt att man kan demonstrera hur målet kommer missas om man väntar med åtgärder, dvs vilka konsekvenser (ekonomiska eller andra) som uppskjutna åtgärder innebär.

Dessutom anser vi att det är viktigt att påtala att målet (fossilbränslefritt Stockholm 2050) kommer att hamna inom räckhåll om man genomför åtgärder enligt tidsplanen, men att detta inte är argument för att skjuta upp åtgärder som kan påbörjas redan idag.

I vissa stycken behöver planen förtydligas. Skrivningen att beräkningen bygger på att "staden driver frågan om en snabbare utfasning av fossila bränslen i fjärrvärmesystemet" syftar rimligen på att utfasningen ska ske snabbare än det refererade nu gällande beslutet om en ambition att leverera klimatneutral fjärrvärme till 2030.

Då inte alla växthusgasutsläpp som stockholmarna ger upphov till räknas med inom ramen för åtgärdsprogrammet anser vi att beräkningsmetoder för dessa utsläpp ska tas fram för att kunna användas i Stockholms klimatarbete så att vi kan få ett mått på de reella utsläppen av klimatgaser som Stockholms invånare ger upphov till.

Vi är skeptiska till flertalet av förslagen om klimatkompensering. Osäkerheten är för stor för om satsningar på CDM eller ökade sänkor ger någon effekt. Det är

viktigt att inte avleda uppmärksamheten från konkreta utsläppsminskningar här.

Vi anser inte heller att åtgärdsprogrammet ska uttala att Stockholm bedriver ett klimatarbete i världsklass då vi inte anser att dagens förda politik är i världsklass. Vi anser att mycket av Stockholms klimatarbete kan förbättras radikalt. Vi har ännu inte fattat de beslut som behövs för ett klimatarbete i världsklass utan med denna färdplan visat hur ett klimatarbete i världsklass skulle kunna gå till om vi vidtar tillräckliga åtgärder idag.

Vid protokollet
Eva Olofsson

Rätt utdraget intygar:
